Говор високог представника, Педи Ешдауна приликом покретања кампање ‘Дјелом до нових радних мјеста’

Даме и господо, поштовани гости,

Допустите ми да најприје изразим своје задовољство тиме што сам у прилици да присуствујем овом догађају, и то из три разлога.

Први је зато што оно о чему ћемо овдје говорити за нас представља главни приоритет у сљедећим мјесецима и годинама.

Други је зато што смо овдје да бисмо прославили успјех.

А трећи разлог је то што, без обзира на тренутачни успјех, овдје желим изрећи и веома озбиљно упозорење о веома озбиљној опасности са којом се суочавамо.

Успјех

Но допустите да почнем причом о успјеху:

И то прије свега успјеху ‘средстава за брзо дјеловање’ Европске комисије – пројекта вриједног 5,5 милиона еура, уз помоћ којег је отворено преко двије хиљаде нових радних мјеста, од којих су многа намјењена повратницима, у сарадњи са великим бројем малих и средњих предузећа.

У тај успјех укључени су и неки из међународне заједнице – попут организације ЦАРЕ Интернатионал – који су радили неуморно, на терену, на пословима који су неријетко далеко од гламурозних али су увијек прије потребни да би се изградила привреда на локалном нивоу, ојачале локалне заједнице и

помогли људи у тим заједницама, понекад у изузетно тешким околностима.

Али, више но било шта друго, овдје смо да бисмо прославили успјех неких од босанскохерцеговачких предузетника којима данас одајемо почаст и који, кроз свој предани рад, чине више него било ко други да би промијенили своју судбину, и судбину своје земље.

Због природе свога посла, ја се морам прије свега усредсредити на проблеме. И исувише често морам се бавити људима који су узрочници тих проблема, који на њима успијевају а понекада их чак и додатно отежавају.

Али данас сам овдје са људима који нису дио проблема, него на самом извору рјешења. Са људима који представљају будућност ове земље. Управо тим предузетницима данас овдје желим одати почаст.

Фирми за производњу обуће Шкребић доо, која данас извози сопствену производну линију и запошљава 110 људи.

Фирми Феримпекс за прераду кромпира која тренутно запошљава 134 особе.

Предузећу ЕКО Трејд, које сада извози свој намјештај у Њемачку и Италију и у коме је отворено 70 нових радних мјеста.

Творници обуће Тициана са сједиштем у близини Мостара. Фирми за производњу текстила Уником. Онима који представљају Независни биро за развој из Модриче, који је помогао преко 250 људи у преко десет различитих фирми.

Свима вама, и свим оним другим предузетницима – великим, малим и веома малим – који покушавају напредовати, остварити добит и запослити људе, свима вама желим честитати.

Показали сте да посједујете способност да уочите добру прилику, и одлучност да је искористите и преточите у стварност.

Показали сте да имате храброст да окренете леђа прошлости, и да изградите бољу будућност.

Управо ви, и људи који раде за вас, најбоља су шанса коју ова земља има.

Опасност

Када сам дошао у Босну и Херцеговину, прије нешто више од шест мјесеци, своје приоритете описао сам ријечима “правда и радна мјеста путем реформи”.

На првом од тих приоритета увелико се ради. На основу успјешних реформи полиције које је провео УН, сада проводимо темељиту реформу правног и правосудног система БиХ.

На њу се морамо усредсредити у сљедећих неколико мјесеци и година уколико желимо да и она буде успјешна – али темељи те реформе већ су ударени.

Управо то је разлог што сам, непосредно након избора одржаних 5. октобра, најавио своју намјеру да тежиште пребацим на сљедећи приоритет – радна мјеста.

Реформа економије ове земље, уклањање свих препрека инвестицијама, смањење непотребне бирократије и бирократских формалности које гуше раст и уништавају радна мјеста – то је тренутно најхитнији изазов са којим се суочавамо.

Ако ми нешто не да да спавам, онда је то економија ове земље.

Помоћ се смањује, дугови се гомилају а инвестиције не мрдају с мјеста. Увозимо више него што извозимо. Купујемо више него што продајемо. И тако не може даље.

Помоћ опада, дугови се гомилају а инвестиције не пристижу. Више увозимо него што извозимо. Више купујемо него што продајемо. Тако се не може даље.

У првих седам мјесеци ове године трговински дефицит је износио

преко 3 милијарде КМ. У истом периоду смо увозили скоро четири пута више него што смо извозили. Ово је очито неодрживо.

Једино што нас спашава од банкрота је међународна помоћ која испуњава ову празнину. Али брзо, веома брзо, и она ће почети нагло да опада.

Једини начин да ова земља избјегне озбиљну економску кризу у наредним годинама је спровођење озбиљних структуралних реформи како би се отворила нова радна мјеста, повећале инвестиције и економија која се заснива на помоћи претворила у економију која се заснива на извозу.

Једина алтернатива је оштра стратегија "резања увоза" како би се постигло смањење трговинског дефицита који за собом повлачи нижу стопу инвестирања, нижу потрошњу, сужавање економских активности, губитак посла и социјалну дислокацију.

Ово је избор који стоји пред новим властима. Спровести реформе које су потребне за подстицање инвестиција, стимулисање раста, стварање радних мјеста, и изнад свега, окренути ову економију ка извозу – или се у супротном суочити са посљедицама.

Ми смо у много горој ситуацији него у којој је била Мађарска прије десет година.

Ми морамо ићи путем којим су они ишли, али брже.

И биће веома тешко. Међутим, без обзира колико било тешко, посљедице ће бити чак и горе уколико не кренемо тим путем.

Стога морамо драматично појачати темпо реформе.

Зашто је толико важно да Европска комисија крене са наредном фазом свог програма пружања помоћи развоју бизниса путем ЉИФ 2.

Зашто је толико важно да агенције за економски развој и

локални органи власти наставе радити на процесу оживљавања локалне економије, пружању помоћи у оснивању нових фирми и пружању даље помоћи предузећима проналажењем тржишта, организацијом, финансирањем и планирањем.

И зашто је толико важно да власти на вишим нивоима, на ентитетском и државном нивоу, испуне свој дио обавеза стварањем окружења које ће бити стимулативно за развој предузетништва, које награђује марљив рад, привлачи инвестиције и олакшава трговину.

Једним дијелом, ово ће се постићи успостављањем исправног фискалног система, тј. реформом царинског система и посебно реформом система пореза на промет који је подложан корупцији.

Другим дијелом, потребно је агресивно приступити уклањању препрека за развој бизниса, због чега сам удружио напоре министра спољне трговине и осталих у овкиру тказв. “булдожер-комисије”, односно економске радне групе која је задужена за уклањање нагомилане бирократије која заробљава пословну активност и уништава радна мјеста.

Ово је једини начин на који се могу избјећи проблеми који су се надвили над БиХ.

Ви, пословна заједница, треба да урадите свој дио.

Агенције које раде на економском развоју и пружању подршке бизнису треба да ураде свој дио.

И коначно, вријеме је да и политичари ураде свој дио у парламентима, савјетима и домовима.

Како то могу урадити?

Тако што ће одмах без одлагања кренути на посао.

Тако што ће наставити с радом.

Нека сваки нови министар у свакој влади у овој земљи, сваког

дана када дође на посао, себи постави питање:

“Шта могу урадити да ова земља постане најпривлачнија за бизнис у овом региону?”

“Шта могу урадити на повећању извоза”?

“Шта могу урадити на привлачењу инвестиција, подстицању запошљавања, уклањању бирократије и стварању лакше и поузданије порезне и правне структуре?”

Потребни су брзи помаци на свим овим питањима. Потребни су брзи помаци на увођењу ПДВ-а умјесто неправедног пореза на промет, и стварни помаци у реформисању царинског система подложног корупцији. И не ради се само о мом мишљењу: ЕУ такође захтијева помаке у овим питањима. А и ви исто тако.

Изнад свега нам је потребан извоз, извоз, извоз.

Ово мора бити наш мото у наредним годинама ако желимо отклонити економску и социјалну кризу.

Надам се да ћете ми се придружити у наредним мјесецима и инсистирати да политичари уведу измјене које су потребне вама пословним људима како би од ове земље начинили функционалну државу и помогли њеној трговини.